

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 3

ДОСЛІДЖЕННЯ МЕТОДІВ РЕГРЕСІЇ ТА НЕКОНТРОЛЬОВАНОГО НАВ- ЧАННЯ

Мета: Використовуючи спеціалізовані бібліотеки і мову програмування Python дослідити методи регресії та неконтрольованої класифікації даних у машинному навчанні.

Хід роботи:

Завдання 2.1. Створення регресора однієї змінної

Лістинг програми:

```
import pickle
import numpy as np
from sklearn import linear_model
import sklearn.metrics as sm
import matplotlib

matplotlib.use('TkAgg')
from matplotlib import pyplot as plt

# Вхідний файл, який містить дані
input_file = 'data_singlevar_regr.txt'

# Завантаження даних
data = np.loadtxt(input_file, delimiter=',')
X, y = data[:, :-1], data[:, -1]

# Розбивка даних на навчальний та тестовий набори
num_training = int(0.8 * len(X))
num_test = len(X) - num_training

# Тренувальні дані
X_train, y_train = X[:num_training], y[:num_training]

# Тестові дані
X_test, y_test = X[num_training:], y[num_training:]

# Створення об'єкта лінійного регресора
regressor = linear_model.LinearRegression()

regressor.fit(X_train, y_train)
```

					ДУ «Житомирська політехніка».23.121.05.000 – Лр3			
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата				
Розроб.		Дубинченко Б.М.			Звіт з лабораторної роботи		Літ.	Арк.
Перевір.		Іванов Д.А.						1
Керівник							Аркушів	
Н. контр.							18	
Зав. каф.							ФІКТ Гр. ІПЗ-20-4[1]	

```

# Прогнозування результату
y_test_pred = regressor.predict(X_test)

# Побудова графіка
plt.scatter(X_test, y_test, color='green')
plt.plot(X_test, y_test_pred, color='black', linewidth=4)
plt.xticks(())
plt.yticks(())
plt.show()

print("Linear regressor performance:")
print("Mean absolute error =", round(sm.mean_absolute_error(y_test, y_test_pred),
2))
print("Mean squared error =", round(sm.mean_squared_error(y_test, y_test_pred),
2))
print("Median absolute error =", round(sm.median_absolute_error(y_test,
y_test_pred), 2))
print("Explain variance score =", round(sm.explained_variance_score(y_test,
y_test_pred), 2))
print("R2 score =", round(sm.r2_score(y_test, y_test_pred), 2))

# Файл для збереження моделі
output_model_file = 'model.pkl'

# Збереження моделі
with open(output_model_file, 'wb') as f:
    pickle.dump(regressor, f)

with open(output_model_file, 'rb') as f:
    regressor_model = pickle.load(f)

# Завантаження моделі
y_test_pred_new = regressor_model.predict(X_test)
print("\nNew mean absolute error =", round(sm.mean_absolute_error(y_test,
y_test_pred_new), 2))

```

Результат виконання завдання:

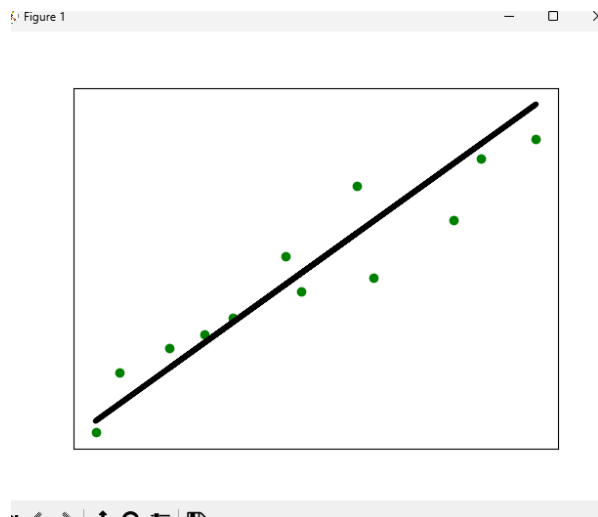

Рис. 3.1. Результат виконання програми

		Дубинченко Б.М.			ДУ «Житомирська політехніка».23.121.05.000 – Лр3	Арк.
		Іванов Д.А.				2
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

```

Linear regressor performance:
Mean absolute error = 0.59
Mean squared error = 0.49
Median absolute error = 0.51
Explain variance score = 0.86
R2 score = 0.86

New mean absolute error = 0.59

```

Рис. 3.2. Результат виконання програми

Отримані показники свідчать про недостатньо задовільні результати для поточної регресійної моделі. Для покращення ефективності необхідно розглянути використання поліноміального регресора

Завдання 2.2. Передбачення за допомогою регресії однієї змінної

Таблиця 3.1

№ за списком	5
№ варіанту	5

Лістинг програми:

```

import pickle
import numpy as np
from sklearn import linear_model
import sklearn.metrics as sm
import matplotlib

matplotlib.use('TkAgg')
from matplotlib import pyplot as plt

# Вхідний файл, який містить дані
input_file = 'data_regr_5.txt'

# Завантаження даних
data = np.loadtxt(input_file, delimiter=',')
X, y = data[:, :-1], data[:, -1]

# Розбивка даних на навчальний та тестовий набори
num_training = int(0.8 * len(X))
num_test = len(X) - num_training

# Тренувальні дані
X_train, y_train = X[:num_training], y[:num_training]

# Тестові дані
X_test, y_test = X[num_training:], y[num_training:]

# Створення об'єкта лінійного регресора
regressor = linear_model.LinearRegression()
regressor.fit(X_train, y_train)

# Прогнозування результату

```

		Дубинченко Б.М.			ДУ «Житомирська політехніка».23.121.05.000 – Лр3	Арк.
		Іванов Д.А.				3
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

```

y_test_pred = regressor.predict(X_test)

# Побудова графіка
plt.scatter(X_test, y_test, color='green')
plt.plot(X_test, y_test_pred, color='black', linewidth=4)
plt.xticks(())
plt.yticks(())
plt.show()

print("Linear regressor performance:")
print("Mean absolute error =", round(sm.mean_absolute_error(y_test, y_test_pred),
2))
print("Mean squared error =", round(sm.mean_squared_error(y_test, y_test_pred),
2))
print("Median absolute error =", round(sm.median_absolute_error(y_test,
y_test_pred), 2))
print("Explain variance score =", round(sm.explained_variance_score(y_test,
y_test_pred), 2))
print("R2 score =", round(sm.r2_score(y_test, y_test_pred), 2))

# Файл для збереження моделі
output_model_file = 'model.pkl'

# Збереження моделі
with open(output_model_file, 'wb') as f:
    pickle.dump(regressor, f)

with open(output_model_file, 'rb') as f:
    regressor_model = pickle.load(f)

# Завантаження моделі
y_test_pred_new = regressor_model.predict(X_test)
print("\nNew mean absolute error =", round(sm.mean_absolute_error(y_test,
y_test_pred_new), 2))

```

Результат виконання завдання:

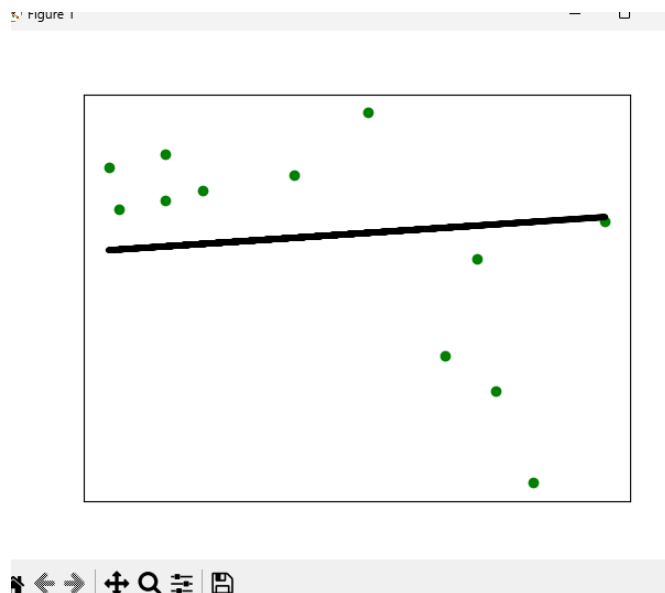

Рис. 3.3. Результат виконання програми

		Дубинченко Б.М.			ДУ «Житомирська політехніка».23.121.05.000 – ЛрЗ	Арк.
		Іванов Д.А.				
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		4

```

Linear regressor performance:
Mean absolute error = 3.31
Mean squared error = 16.98
Median absolute error = 2.66
Explain variance score = -0.14
R2 score = -0.15

New mean absolute error = 3.31

```

Рис. 3.4. Результат виконання програми

За отриманими результатами можна зробити висновок, що вхідні дані, ймовірно, не відповідають вимогам. Для покращення ефективності регресійної моделі потрібно збирати більш якісні та докладні дані

Завдання 2.3. Створення багатовимірного регресора

Лістинг програми:

```

import pickle
import numpy as np
from sklearn import linear_model
import sklearn.metrics as sm
import matplotlib
from sklearn.preprocessing import PolynomialFeatures

matplotlib.use('TkAgg')
from matplotlib import pyplot as plt

# Вхідний файл, який містить дані
input_file = 'data_multivar_regr.txt'

# Завантаження даних
data = np.loadtxt(input_file, delimiter=',')
X, y = data[:, :-1], data[:, -1]

# Розбивка даних на навчальний та тестовий набори
num_training = int(0.8 * len(X))
num_test = len(X) - num_training

# Тренувальні дані
X_train, y_train = X[:num_training], y[:num_training]

# Тестові дані
X_test, y_test = X[num_training:], y[num_training:]

# Створення об'єкта лінійного регресора
regressor = linear_model.LinearRegression()
regressor.fit(X_train, y_train)

# Прогнозування результату
y_test_pred = regressor.predict(X_test)

```

		Дубинченко Б.М.			ДУ «Житомирська політехніка».23.121.05.000 – Лр3	Арк.
		Іванов Д.А.				5
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

```

print("Linear regressor performance:")
print("Mean absolute error =", round(sm.mean_absolute_error(y_test, y_test_pred),
2))
print("Mean squared error =", round(sm.mean_squared_error(y_test, y_test_pred),
2))
print("Median absolute error =", round(sm.median_absolute_error(y_test,
y_test_pred), 2))
print("Explain variance score =", round(sm.explained_variance_score(y_test,
y_test_pred), 2))
print("R2 score =", round(sm.r2_score(y_test, y_test_pred), 2))

# Файл для збереження моделі
output_model_file = 'model.pkl'

# Збереження моделі
with open(output_model_file, 'wb') as f:
    pickle.dump(regressor, f)

with open(output_model_file, 'rb') as f:
    regressor_model = pickle.load(f)

# Завантаження моделі
y_test_pred_new = regressor_model.predict(X_test)
print("\nNew mean absolute error =", round(sm.mean_absolute_error(y_test,
y_test_pred_new), 2))

# Поліноміальна регресія
polynomial = PolynomialFeatures(degree=10)
X_train_transformed = polynomial.fit_transform(X_train)
datapoint = [[7.75, 6.35, 5.56]]
poly_datapoint = polynomial.fit_transform(datapoint)

poly_linear_model = linear_model.LinearRegression()
poly_linear_model.fit(X_train_transformed, y_train)
print("\nLinear regression:\n", regressor.predict(datapoint))
print("\nPolynomial regression:\n", poly_linear_model.predict(poly_datapoint))

```

Результат виконання завдання:

```

Linear regressor performance:
Mean absolute error = 3.58
Mean squared error = 20.31
Median absolute error = 2.99
Explain variance score = 0.86
R2 score = 0.86

New mean absolute error = 3.58

Linear regression:
[36.05286276]

Polynomial regression:
[41.45976677]

Process finished with exit code 0

```

Рис. 3.5. Результат виконання програми

		Дубинченко Б.М.			ДУ «Житомирська політехніка».23.121.05.000 – ЛрЗ	Арк.
		Іванов Д.А.				6
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

На підставі отриманих даних, поліноміальна регресійна модель виявляється більш ефективною, ніж лінійна модель, для отримання кращих результатів

Завдання 2.4. Регресія багатьох змінних

Лістинг програми:

```
import matplotlib

matplotlib.use('TkAgg')
from matplotlib import pyplot as plt
from sklearn import datasets, linear_model
from sklearn.metrics import mean_squared_error, r2_score
from sklearn.metrics import mean_absolute_error
from sklearn.model_selection import train_test_split

diabetes = datasets.load_diabetes()
X = diabetes.data
y = diabetes.target
Xtrain, Xtest, ytrain, ytest = train_test_split(X, y, test_size=0.5,
random_state=0)
regr = linear_model.LinearRegression()
regr.fit(Xtrain, ytrain)
ypred = regr.predict(Xtest)

print("Regr coef =", regr.coef_)
print("Regr intercept =", round(regr.intercept_, 2))
print("R2 score =", round(r2_score(ytest, ypred), 2))
print("Mean absolute error =", round(mean_absolute_error(ytest, ypred), 2))
print("Mean squared error =", round(mean_squared_error(ytest, ypred), 2))

fig, ax = plt.subplots()
ax.scatter(ytest, ypred, edgecolors=(0, 0, 0))
ax.plot([y.min(), y.max()], [y.min(), y.max()], 'k--', lw=4)
ax.set_xlabel('Виміряно')
ax.set_ylabel('Передбачено')
plt.show()
```

Результат виконання завдання:

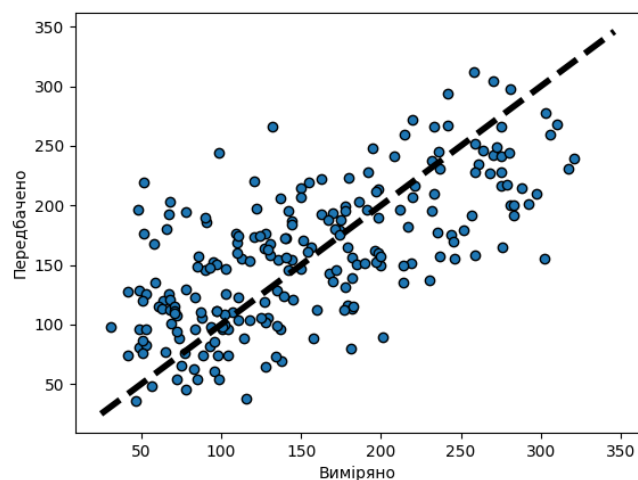

Рис. 3.6. Результат виконання програми

		Дубинченко Б.М.			ДУ «Житомирська політехніка».23.121.05.000 – Лр3	Арк.
		Іванов Д.А.				7
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

```

Regr coef = [ -20.4047621  -265.88518066  564.65086437  325.56226865 -692.16120333
 395.55720874  23.49659361  116.36402337  843.94613929  12.71856131]
Regr intercept = 154.36
R2 score = 0.44
Mean absolute error = 44.8
Mean squared error = 3075.33

```

Рис. 3.7. Результат виконання програми

Отримані показники свідчать про недостатньо задовільні результати для точної регресійної моделі. Для досягнення кращих результатів слід розглянути використання поліноміального регресора.

Завдання 2.5. Самостійна побудова регресії

Таблиця 3.2

№ за списком	5
№ варіанту	5

Лістинг програми:

```

import pickle
import sklearn.metrics as sm
import numpy as np
from sklearn import linear_model
import matplotlib
from sklearn.preprocessing import PolynomialFeatures

matplotlib.use('TkAgg')
from matplotlib import pyplot as plt

m = 100
X = 6 * np.random.rand(m, 1) - 5
y = 0.7 * X ** 2 + X + 3 + np.random.randn(m, 1)

# Розбивка даних на навчальний та тестовий набори
num_training = int(0.8 * len(X))
num_test = len(X) - num_training

# Тренувальні дані
X_train, y_train = X[:num_training], y[:num_training]

# Тестові дані
X_test, y_test = X[num_training:], y[num_training:]

# Створення об'єкта лінійного регресора
regressor = linear_model.LinearRegression()
regressor.fit(X_train, y_train)

# Прогнозування результату
y_test_pred = regressor.predict(X_test)

# Побудова графіка
plt.scatter(X_test, y_test, color='green')

```

		Дубинченко Б.М.			ДУ «Житомирська політехніка».23.121.05.000 – ПрЗ	Арк.
		Іванов Д.А.				8
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		


```
plt.title("Лінійна регресія")
plt.plot(X_test, y_test_pred, color='black', linewidth=4)
plt.xticks(())
plt.yticks(())
plt.show()

poly = PolynomialFeatures(degree=2, include_bias=False)
poly_features = poly.fit_transform(X.reshape(-1, 1))
poly_reg_model = linear_model.LinearRegression()
poly_reg_model.fit(poly_features, y)
y_predicted = poly_reg_model.predict(poly_features)
plt.title("Поліноміальна регресія")
plt.scatter(X, y)
plt.plot(X, y_predicted, c="red")
plt.show()
print("Intercept = ", poly_reg_model.intercept_)
print("Coef = ", poly_reg_model.coef_)
```

Результат виконання завдання:

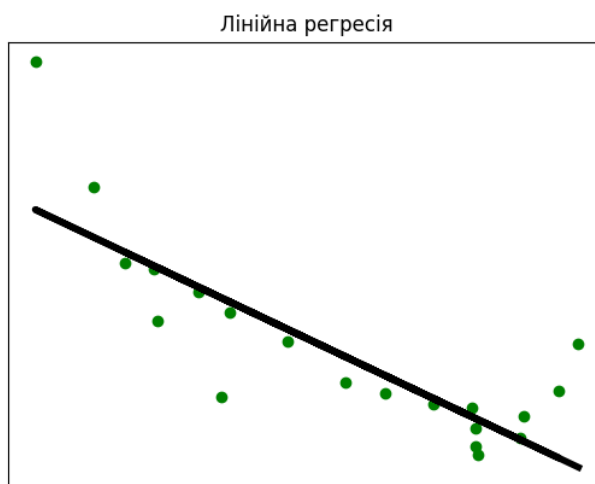

Рис. 3.8. Результат виконання програми

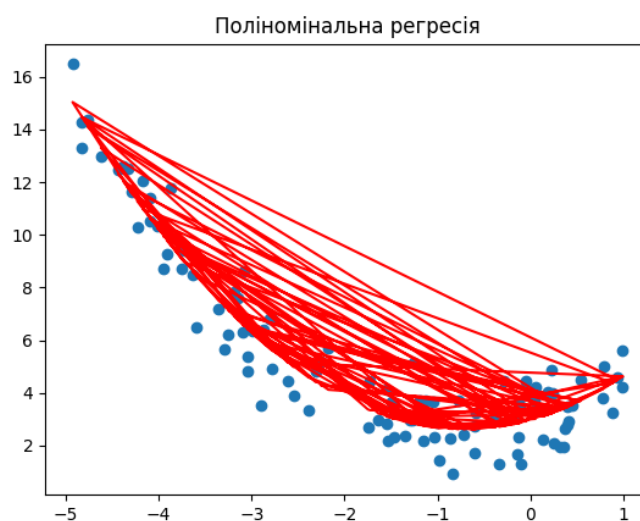

Рис. 3.9. Результат виконання програми

		Дубинченко Б.М.			ДУ «Житомирська політехніка».23.121.05.000 – ПрЗ	Арк.
		Іванов Д.А.				9
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

```
Intercept = [2.96362222]
Coef = [[0.98076614 0.69683924]]
```

Рис. 3.10. Результат виконання програми

Початкова модель: $y = 0,4x^2 + x + 4 + \text{Гауссів шум}$.

Отримана модель регресії: $y = 0,69x^2 + 0,98x + 2,96$.

Отримані коефіцієнти близькі до модельних. І це буде означає що модель навчена правильно.

Завдання 2.6. Побудова кривих навчання

Лістинг програми:

```
from sklearn.metrics import mean_squared_error
from sklearn.model_selection import train_test_split
import matplotlib

matplotlib.use('TkAgg')
from matplotlib import pyplot as plt
import numpy as np
from sklearn import linear_model
from sklearn.pipeline import Pipeline
from sklearn.preprocessing import PolynomialFeatures

def plot_learning_curves(model, X, y):
    X_train, X_val, y_train, y_val = train_test_split(X, y, test_size=0.2)
    train_errors, val_errors = [], []
    for m in range(1, len(X_train)):
        model.fit(X_train[:m], y_train[:m])
        y_train_predict = model.predict(X_train[:m])
        y_val_predict = model.predict(X_val)
        train_errors.append(mean_squared_error(y_train_predict, y_train[:m]))
        val_errors.append(mean_squared_error(y_val_predict, y_val))
    plt.plot(np.sqrt(train_errors), "r-+", linewidth=2, label="train")
    plt.plot(np.sqrt(val_errors), "b-", linewidth=3, label="val")
    plt.legend(['Навчальний набір', 'Перевіряючий набір'])
    plt.show()

m = 100
X = 6 * np.random.rand(m, 1) - 3
y = 0.6 * X ** 2 + X + 2 + np.random.randn(m, 1)
lin_reg = linear_model.LinearRegression()
plot_learning_curves(lin_reg, X, y)

polynomial_regression = Pipeline([
    ("poly_features",
     PolynomialFeatures(degree=10, include_bias=False)),
    ("lin_reg", linear_model.LinearRegression())
])
plot_learning_curves(polynomial_regression, X, y)
```

Результат виконання завдання:

		Дубинченко Б.М.			ДУ «Житомирська політехніка».23.121.05.000 – Лр3	Арк.
		Іванов Д.А.				10
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

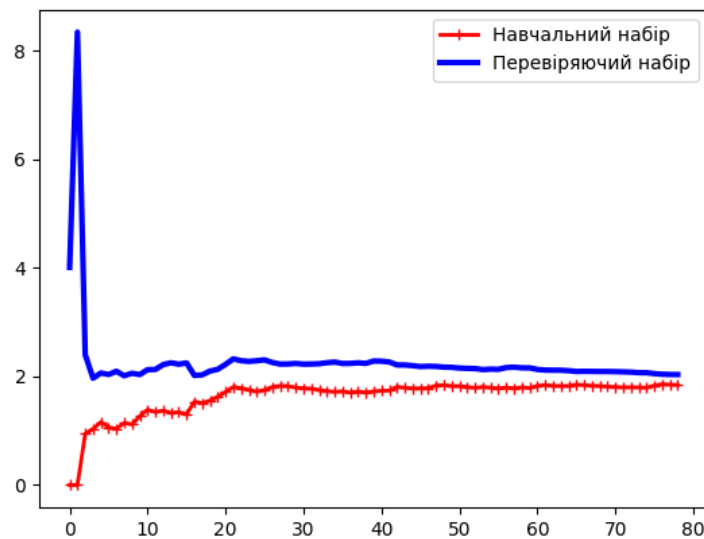

Рис. 3.11. Результат виконання програми

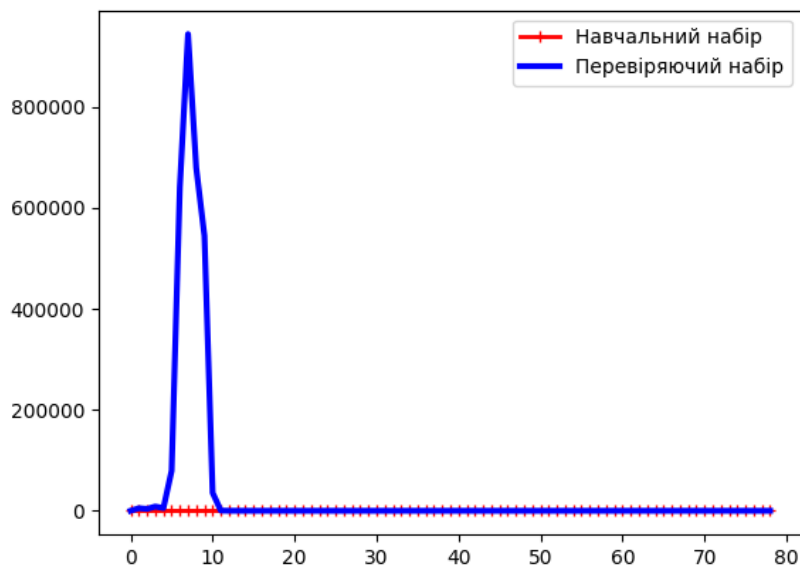

Рис. 3.12. Результат виконання програми

Завдання 2.7. Кластеризація даних за допомогою методу k-середніх

Лістинг програми:

```
import numpy as np
import matplotlib

matplotlib.use('TkAgg')
from matplotlib import pyplot as plt
from sklearn.cluster import KMeans
from sklearn import metrics

# Завантаження вхідних даних
X = np.loadtxt('data_clustering.txt', delimiter=',')

num_clusters = 5
```

		Дубинченко Б.М.			ДУ «Житомирська політехніка».23.121.05.000 – Лр3	Арк.
		Іванов Д.А.				11
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

```

# Включення вхідних даних до графіка
plt.figure()
plt.scatter(X[:, 0], X[:, 1], marker='o', facecolors='none', edgecolors='black',
s=80)
x_min, x_max = X[:, 0].min() - 1, X[:, 0].max() + 1
y_min, y_max = X[:, 1].min() - 1, X[:, 1].max() + 1
plt.title('Вхідні дані')
plt.xlim(x_min, x_max)
plt.ylim(y_min, y_max)
plt.xticks(())
plt.yticks(())
plt.show()

# Створення об'єкту KMeans
kmeans = KMeans(init='k-means++', n_clusters=num_clusters, n_init=10)

# Навчання моделі кластеризації KMeans
kmeans.fit(X)

# Визначення кроку сітки
step_size = 0.01

# Відображення точок сітки
x_min, x_max = X[:, 0].min() - 1, X[:, 0].max() + 1
y_min, y_max = X[:, 1].min() - 1, X[:, 1].max() + 1
x_vals, y_vals = np.meshgrid(np.arange(x_min, x_max, step_size), np.arange(y_min,
y_max, step_size))

# Передбачення вихідних міток для всіх точок сітки
output = kmeans.predict(np.c_[x_vals.ravel(), y_vals.ravel()])

# Графічне відображення областей та виділення їх кольором
output = output.reshape(x_vals.shape)
plt.figure()
plt.clf()
plt.imshow(output, interpolation='nearest',
extent=(x_vals.min(), x_vals.max(),
y_vals.min(), y_vals.max()),
cmap=plt.cm.Paired,
aspect='auto',
origin='lower')

# Відображення вхідних точок
plt.scatter(X[:, 0], X[:, 1], marker='o', facecolors='none', edgecolors='black',
s=80)

# Відображення центрів кластерів
cluster_centers = kmeans.cluster_centers_
plt.scatter(cluster_centers[:, 0], cluster_centers[:, 1], marker='o', s=210,
linewidths=4, color='black', zorder=12,
facecolors='black')
x_min, x_max = X[:, 0].min() - 1, X[:, 0].max() + 1
y_min, y_max = X[:, 1].min() - 1, X[:, 1].max() + 1
plt.title('Границя кластерів')
plt.xlim(x_min, x_max)
plt.ylim(y_min, y_max)
plt.xticks(())
plt.yticks(())
plt.show()

```

Результат виконання завдання:

		Дубинченко Б.М.			ДУ «Житомирська політехніка».23.121.05.000 – Лр3	Арк.
		Іванов Д.А.				12
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

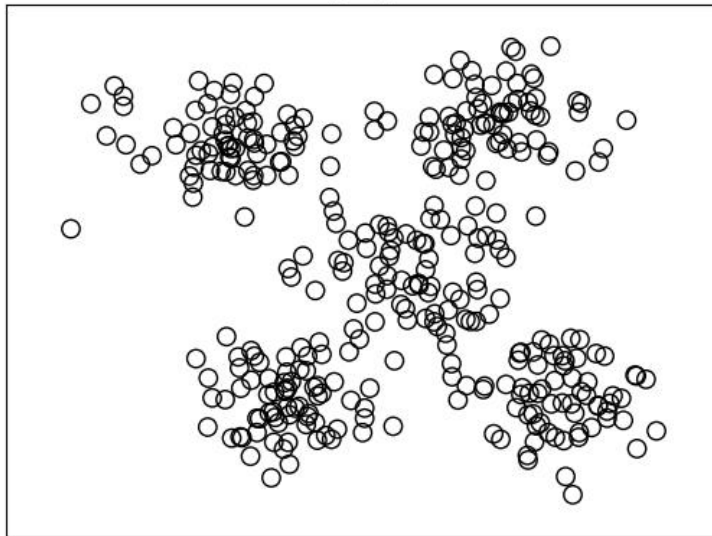

Рис. 3.13. Результат виконання програми

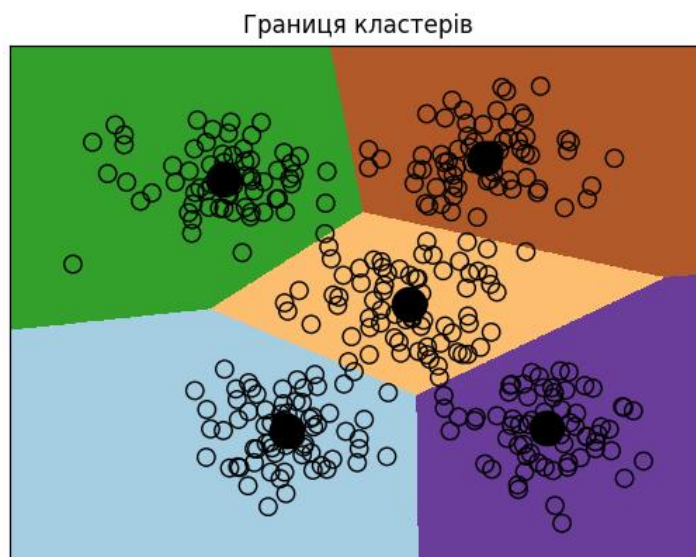

Рис. 3.14. Результат виконання програми

В результаті виконання програмного коду були отримані задовільні результати, де більшість точок знаходяться в межах визначеної області. Знаходження центроїдів відображає найбільшу концентрацію точок відповідного кластеру

Завдання 2.8. Кластеризація К-середніх для набору даних Iris

Лістинг програми:

```
from sklearn.svm import SVC
from sklearn.metrics import pairwise_distances_argmin
import numpy as np
from sklearn.datasets import load_iris
from sklearn.cluster import KMeans
import matplotlib
```

		Дубинченко Б.М.			ДУ «Житомирська політехніка».23.121.05.000 – ПрЗ	Арк.
		Іванов Д.А.				13
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

```

matplotlib.use('TkAgg')
from matplotlib import pyplot as plt

iris = load_iris()
X = iris['data']
y = iris['target']

# Створення об'єкту KMeans
kmeans = KMeans(n_clusters=3, init='k-means++', n_init=10)

# Навчання моделі кластеризації KMeans
kmeans.fit(X)

# Передбачення вихідних міток
y_kmeans = kmeans.predict(X)

# Відображення вхідних точок
plt.scatter(X[:, 0], X[:, 1], c=y_kmeans, s=50, cmap='viridis')

# Відображення центрів кластерів
centers = kmeans.cluster_centers_
plt.scatter(centers[:, 0], centers[:, 1], c='black', s=200, alpha=0.5)

def find_clusters(X, n_clusters, rseed=2):
    # Довільне обрання кластерів
    rng = np.random.RandomState(rseed)
    i = rng.permutation(X.shape[0])[:n_clusters]
    centers = X[i]

    while True:
        # Призначення міток на основі найближчого центру
        labels = pairwise_distances_argmin(X, centers)

        # Знаходження нових центрів за середніми точками
        new_centers = np.array([X[labels == i].mean(0)
                                for i in range(n_clusters)])

        # Перевірка на збіжність
        if np.all(centers == new_centers):
            break
        centers = new_centers

    return centers, labels

# Відображення точок
centers, labels = find_clusters(X, 3)
plt.scatter(X[:, 0], X[:, 1], c=labels, s=50, cmap='viridis')
labels = KMeans(3, random_state=0).fit_predict(X)
plt.scatter(X[:, 0], X[:, 1], c=labels, s=50, cmap='viridis')
plt.show()

```

Результат виконання завдання:

		Дубинченко Б.М.			ДУ «Житомирська політехніка».23.121.05.000 – Лр3	Арк.
		Іванов Д.А.				14
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

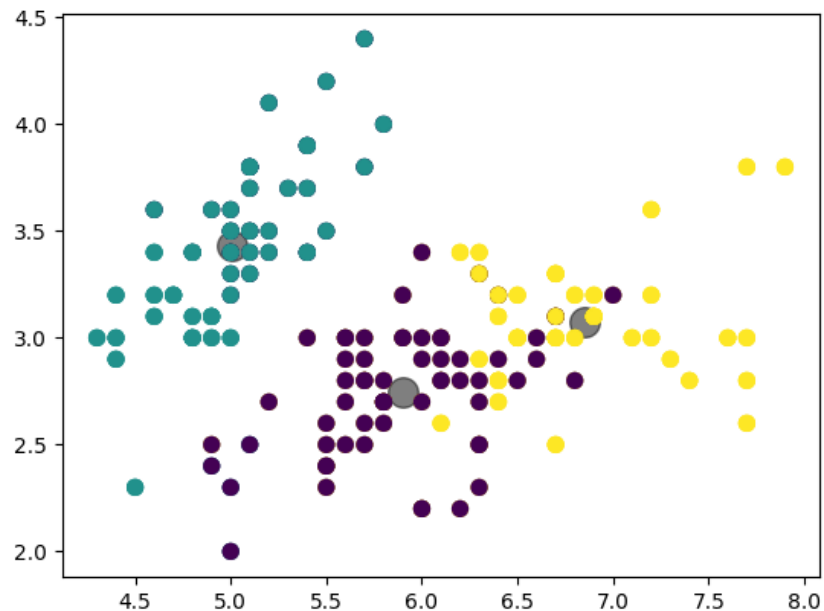

Рис. 3.15. Результат виконання програми

Після виконання програмного коду були отримані середні результати. Проте визначення центроїдів відображає найбільшу концентрацію точок у відповідному кластері.

Завдання 2.9. Оцінка кількості кластерів з використанням методу зсуву середнього

Лістинг програми:

```
import numpy as np
import matplotlib

matplotlib.use('TkAgg')
from matplotlib import pyplot as plt
from sklearn.cluster import MeanShift, estimate_bandwidth
from itertools import cycle

# Завантаження даних
X = np.loadtxt('data_clustering.txt', delimiter=',')

# Оцінка ширини вікна для X
bandwidth_X = estimate_bandwidth(X, quantile=0.1, n_samples=len(X))

# Кластеризація даних методом зсуву середнього
meanshift_model = MeanShift(bandwidth=bandwidth_X, bin_seeding=True)
meanshift_model.fit(X)

# Витягування центрів кластерів
cluster_centers = meanshift_model.cluster_centers_
print('\nCenter of clusters:\n', cluster_centers)
```

		Дубинченко Б.М.			ДУ «Житомирська політехніка».23.121.05.000 – Лр3	Арк.
		Іванов Д.А.				15
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

```
# Оцінка кількості кластерів
labels = meanshift_model.labels_
num_clusters = len(np.unique(labels))
print('\nCenter of clusters in input data =', num_clusters)

# Відображення на графіку точок та центрів кластерів
plt.figure()
markers = 'o*xvs'
for i, marker in zip(range(num_clusters), markers):
    plt.scatter(X[labels == i, 0], X[labels == i, 1], marker=marker, color='blue')
    cluster_center = cluster_centers[i]
    plt.plot(cluster_center[0], cluster_center[1], marker='o',
             markerfacecolor='black', markeredgecolor='black',
             markersize=15)
plt.title('Кластери')
plt.show()
```

Результат виконання завдання:

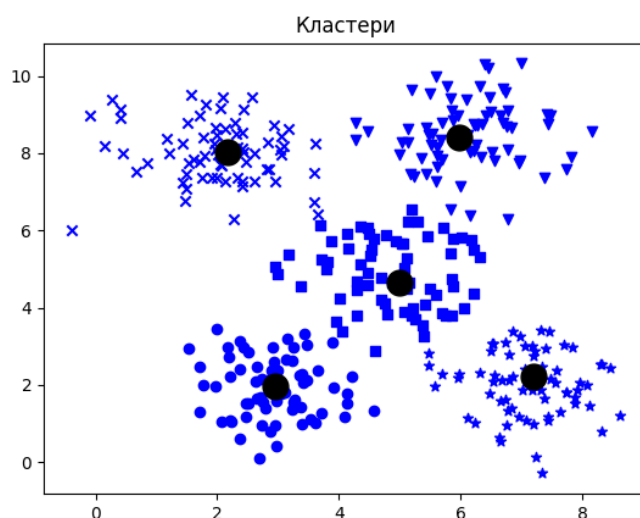

Рис. 3.16. Результат виконання програми

```
Center of clusters:
[[2.95568966 1.95775862]
 [7.20690909 2.20836364]
 [2.17603774 8.03283019]
 [5.97960784 8.39078431]
 [4.99466667 4.65844444]]

Center of clusters in input data = 5
```

Рис. 3.17. Результат виконання програми

Результати, отримані за допомогою методу кластеризації зсуву середнього, свідчать про успішну роботу. Було виявлено 5 кластерів, що відповідає кількості, визначеній вручну в попередніх завданнях

		Дубинченко Б.М.			ДУ «Житомирська політехніка».23.121.05.000 – Лр3	Арк.
		Іванов Д.А.				16
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Завдання 2.10. Знаходження підгруп на фондовому ринку з використанням моделі поширення подібності

Лістинг програми:

```
import datetime
import json
import numpy as np
from sklearn import covariance, cluster
import yfinance as yf

# Вхідний файл із символічними позначеннями компаній
input_file = "company_symbol_mapping.json"

# Завантаження прив'язок символів компаній до їх повних назв
with open(input_file, "r") as f:
    company_symbols_map = json.loads(f.read())

symbols, names = np.array(list(company_symbols_map.items())).T

# Визначення архівних даних котирувань
start_date = "2003-07-03"
end_date = "2007-05-04"

# Завантаження архівних даних котирувань
quotes = []
valid_symbols = []
for symbol in symbols:
    try:
        data = yf.download(symbol, start=start_date, end=end_date)
        if not data.empty:
            quotes.append(data)
            valid_symbols.append(symbol)
    except Exception as e:
        print(f"Failed to download data for {symbol}: {e}")

# Перевірка чи є валідні дані
if not quotes:
    print("No valid data available for any symbol. Check your symbol mapping and data availability.")
else:
    # Оновлення символів на дійсні
    symbols = valid_symbols

    # Вилучення котирувань, що відповідають відкриттю та закриттю біржі
    opening_quotes = np.array([quote["Open"].values for quote in quotes]).T
    closing_quotes = np.array([quote["Close"].values for quote in quotes]).T

    # Обчислення різниці між двома видами котирувань
    quotes_diff = closing_quotes - opening_quotes

    # Нормалізація даних
    X = quotes_diff.copy()
    X /= X.std(axis=0)

    # Створення моделі графа
    edge_model = covariance.GraphicalLassoCV()

    # Навчання моделі
    with np.errstate(invalid="ignore"):
        edge_model.fit(X)
```

		Дубинченко Б.М.			ДУ «Житомирська політехніка».23.121.05.000 – Лр3	Арк.
		Іванов Д.А.				17
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

```
# Створення моделі кластеризації на основі поширення подібності
_, labels = cluster.affinity_propagation(edge_model.covariance_)
num_labels = labels.max()

# Виведення результатів
print("\nClustering of stocks based on difference in opening and closing
quotes:\n")
for i in range(num_labels + 1):
    cluster_indices = np.where(labels == i)[0]
    cluster_names = names[cluster_indices]
    if len(cluster_names) > 0:
        print("Cluster", i + 1, "==>", ", ".join(cluster_names))
```

Результат виконання завдання:

```
Failed to download data for WBA: 'WBA'
[*****100%*****] 1 of 1 completed
Failed to download data for HD: 'HD'
[*****100%*****] 1 of 1 completed
[*****100%*****] 1 of 1 completed
Failed to download data for PFE: 'PFE'
[*****100%*****] 1 of 1 completed
[*****100%*****] 1 of 1 completed
Failed to download data for NVS: 'NVS'
[*****100%*****] 1 of 1 completed
Failed to download data for KMB: 'KMB'
[*****100%*****] 1 of 1 completed
Failed to download data for R: 'R'
[*****100%*****] 1 of 1 completed
Failed to download data for GD: 'GD'
[*****100%*****] 1 of 1 completed
Failed to download data for RTN: 'RTN'
[*****100%*****] 1 of 1 completed
Failed to download data for CVS: 'CVS'

1 Failed download:
['RTN']: Exception('%ticker%: No timezone found, symbol may be delisted')
[*****100%*****] 1 of 1 completed
Failed to download data for CAT: 'CAT'
[*****100%*****] 1 of 1 completed
Failed to download data for DD: 'DD'

Clustering of stocks based on difference in opening and closing quotes:

Cluster 1 ==> Total, Exxon, Chevron, ConocoPhillips
Cluster 2 ==> IBM, Time Warner
Cluster 3 ==> Valero Energy, Microsoft, Comcast, Cablevision, Yahoo, Dell, HP, Amazon, Toyota, Canon, Mitsubishi
```

Рис. 3.18. Результат виконання програми

Посилання на GitHub: https://github.com/BogdanStelmah/Basics-of-AI_labs

Висновок: На даній лабораторній роботі ми використовуємо спеціалізовані бібліотеки і мову програмування Python дослідили методи регресії та неконтрольованої класифікації даних у машинному навчанні.

		Дубинченко Б.М.			ДУ «Житомирська політехніка».23.121.05.000 – Лр3	Арк.
		Іванов Д.А.				18
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		